

Foto: Jonathan Petersson/Pexels

Dagens samhällsplanering med ett enkelriktat fokus på stadens utveckling behöver utmanas. Vi behöver utforska framtidens hållbara och goda liv utanför storstaden. Inte istället för, utan som ett komplement.

Skälen till detta är flera. Inte minst för att inte begränsa människors livsval framåt. Då behövs testarenor, living labs, som utforskar byn eller stationssamhället bortom de röda stugorna och sjuttotalsvillorna.

Vi arbetar nu för en Bymässa 2030, för framtidens goda, hållbara och smarta liv utanför storstaden.

I dag är tanken om att alla vill bo i staden närmast hegemonisk i samhällsplaneringen. De senaste decennierna har *samhällsutveckling* alltmer bytts ut mot *stadsutveckling*, som om dessa begrepp är synonyma och som om det inte finns ett behov av att utforska eller satsa på alternativa skeenden.

Akademi, offentlig sektor och finansiärer har varit eniga. Det urbana har framställts som den enda vägen framåt. Samtidigt har det andra, *landsbygdsutveckling*, alltmer fokuserat på areella näringar, rekreation, natur och kompensering när de glesa strukturerna inte passar in i den rådande mallen.

Pandemin och dess effekter på livet i form av fysisk distansering och hemarbete synliggör behovet av att utforska framtidens sätt att leva och bo. Tanken om stadens överlägsenhet i att fylla alla våra behov har fått sig en

törn. Med en ökad digital mognad skapas tillgång till stadens arbetstillfällen, varor och tjänster för fler.

På flera håll i landet ser vi nu också hur *counterurbanization* äger rum. En studie från Umeå universitet visar att barnfamiljer, som vanligtvis inte är en särskilt mobil grupp, i allt högre grad flyttar från storstaden. Det är inte en ny grön våg, driven av en önskan om att komma närmare naturen. Snarare en gul våg, driven av social hållbarhet, trygghet och sammanhang.

Ett sätt som vi tidigare har använt för att ta kliv i Sveriges bostadsutveckling är bomässor. BO01, Hammarby sjöstad eller varför inte Stockholmsutställningen är kända exempel. Bomässa är i Sverige ett storstadsfenomen. Region Kronoberg har uppdragit åt *White* att göra **en förstudie kring möjligheterna att genomföra en bomässa** där fokus flyttas från bostad till by, från stad till mindre orter och från byggnad till sammanhang. Bymässa 2030 syftar till årtalet 2030 men också till agenda2030 då grunden är ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet.

I Kronoberg och Småland finns rätt förutsättningar för mässan. Kronoberg har flest arbetstillfällen per invånare i arbetsför ålder i landet, stark BRP tillväxt och en hög innovations- och digitaliseringsgrad. Den gröna omställningen tas på allvar i politik och näringsliv. Samtidigt finns en bostadsbrist och för att inflyttning ska vara möjlig behövs fler attraktiva och hållbara boendemiljöer.

Vi ser nu också ett ökat intresse för boende i våra landsbygdskommuner. Den utvecklingen vill vi bejaka och göra hållbar. Innovationsmiljön *Smart Housing Småland*, med fokus på hållbart byggande i trä och glas är en avgörande förutsättning. Ett initiativ härifrån är bidraget *Framtidens boende är i byn*, som gjorts i samverkan med Arkitektbolaget.

Intresset för förstudien har varit stort och att Region Kronoberg liksom flera kommuner vill ha en aktiv roll är klart. Men, utforskandet av det hållbara samhället utanför staden är i dag en vit fläck som borde attrahera fler, nationellt och internationellt. Hoppas några av er som läser det här vill vara med på resan, som vi ännu bara är i början av.

Christel Gustafsson

vice ordförande i Smart Housing Småland

Kristina Alsér

ordförande i Smart Housing Småland

Smart Housing Småland

En av Vinnovas vinnväxtmiljöer. Fokus är ett hållbart byggande i trä, glas och med IT.